

2014-2019

El nou Parlament Europeu enfila un període que acabarà l'any 2019. Als anys setanta del segle passat, *L'Express* va fer una entrevista a Jean Monnet, un dels pares de la construcció europea, que aleshores tenia més de vuitanta anys. Segons Monnet, el procés europeu s'assembla a un passeig fet a darrera hora de la tarda: quan s'està tornant ens adonem que hem caminat una distància considerable, però quan mirem el que ens queda per arribar a lloc ens adonem, primer, que encara queda molt camí per fer i, segon, que el temps ens apressa perquè la nit se'ns tira a sobre. La conclusió era que la velocitat dels canvis que s'estaven produint al món feia recomanable accelerar el procés d'unitat europea.

L'ampliació de la UE fins a 28 estats resulta clara, però el procés d'aprofundiment, tot i els avenços que s'han fet (tractats, reformes institucionals, zona euro) té ombres importants, de ritme i de contingut. Per poder parlar d'una vertadera integració, fins i tot només en l'àmbit econòmic, manquen instruments clau: fiscalitat, polítiques industrial, energètica, financera, etcètera.

Només cal fixar-se en la paupèrrima xifra del pressupost de la UE en relació amb el PIB per adonar-se que la pràctica no pot es-

tar mai a l'altura de la retòrica que ens arriba de les institucions i actors europeus. Hi ha un contrast abismal entre els objectius i els mitjans emprats. I l'arquitectura institucional tampoc és precisament cap meravella. El centre de gravetat continua sent el Consell Europeu, amb funcions alhora legislatives i executives i dominat pels grans estats, especialment Alemanya. La Comissió té un paper de gestió més que de decisió, mentre que el Parlament encara ocupa una posició secundària. La presidència i el càrrec d'Exteriors són institucions dèbils. Predomina el funcionalisme. Qualsevol perspectiva de federalisme europeu està molt més enllà del guió actual. Des d'aquestes bases resulta fàcil entendre la percepció d'opacitat i llunyania que tenen la majoria de ciutadans europeus respecte a la UE.

Des de la perspectiva de Catalunya el procés de construcció europea presenta lògiques i dimensions específiques. La reforma del tractat de Maastricht (1992) amb la creació del Comitè de les Regions s'ha saldat en una decepció i un fracàs total. Els únics actors polítics del club europeu són els estats membres. La mateixa estructura política i institucional de la UE incentiva que realitats diferenciades com Escòcia o Catalunya es converteixin en estats. És a dir, incentiva que aquestes entitats estableixin interdependències similars a les que tenen, per

exemple, Holanda, Finlàndia o Dinamarca.

Quan Catalunya ha disposat de cert grau d'autogovern dins de l'Estat espanyol sempre ho ha fet en un marc on ha predominat l'unitarisme sobre el pluralisme, la gestió sobre la decisió, la jerarquia sobre l'acomodació, el regionalisme sobre el federalisme. I seguim així. L'autogovern actual de Catalunya és de mala qualitat, econòmicament precari, jurídicament mal protegit, i amena-

La mateixa estructura política de la UE incentiva que una realitat com Catalunya es converteixi en Estat

çat per les decisions dels poders executiu i legislatiu del poder central i per les sentències del TC i del poder judicial. Pel que fa a la qüestió del pluralisme nacional, a l'Estat espanyol hi continua havent una clara manca de cultura liberal, democràtica i federal. El conservadorisme nacionalista de la dreta espanyola es complementa amb el jacobinisme nacionalista de l'esquerra espanyola.

Hom canvia sobretot quan té necessitat de canviar. Si no actuen pressions exteriors, ni aquest Estat ni els partits naciona-

listes espanyols donen intel·lectualment de si per oferir models que des de Catalunya es puguin acceptar en termes de reconeixement i d'acomodació política. Tot apunta que les propostes de tercera via, si arriben, suposaran una *Escalaborn Way*, una via que naixerà morta en termes pràctics. Sense posicions de força per les institucions i societat catalanes, i la subsegüent pressió internacional, resulta molt improbable que el "diàleg" polític resolgui conflictes estructurals. Augmentar el grau d'abstracció dels discursos és una estratègia habitual per fer veure que hi ha voluntat de consens, però per si mateixa resulta inútil. "Cap doctrina que inspira un moviment o un partit -escriu I. Berlin- ha estat mai refutada, que jo sàpiga, per l'argument, expira com a resultat dels canvis en el món".

Pels ciutadans de Catalunya, el referent actual és el món internacional, on els estats intermedis hi tenen un lloc destacat en organitzacions supranacionals. Però el retrobament amb la UE serà per la via pràctica. Les generacions futures no entendrien que actualment seguíssim perdent el temps i les energies en un Estat que no et reconeix, esquila recursos i et tracta amb una arrogància intermèdia entre l'aristòcrata que ho ha perdut quasi tot i el nou ric que fa el ridícul en ambients aliens que ni coneix ni controla. El 2015 serà un any clau.●